MIKC DAUGAVPILS DIZAINA UN MĀKSLAS VIDUSSKOLA «SAULES SKOLA»

MĀCĪBU PRIEKŠMETS: DIZAINA PAMATI/ STRUKTŪRAS UN FORMAS TEKSTILS
SPECIALITĀTE: PROFESIONĀLĀS IEVIRZES IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA «VIZUĀLI PLASTISKĀ MĀKSLA»

NOSLĒGUMA DARBA IZVEIDES PROCESS BĒRNU MĀKSLAS SKOLĀ
(šaļļu kolekcija "Dzīvnieki)"

IZSTRĀDNES AUTORE: JEĻENA NIČAJA
DAUGAVPILS
2023

Anotācija:

- **JEĻENA NIČAJA**

- **NOSLĒGUMA DARBU IZVEIDES PROCESS BĒRNU MĀKSLAS SKOLĀ (šaļļu kolekcija "Dzīvnieki")**

- **Sasniedzamais rezultāts:** Radošās, kritiskās un loģiskās domāšanas attīstības sekmēšana, izveidojot noslēguma darbu.

- **Mērķauditorija:** Profesionālās ievirzes izglītības programmas «Vizuāli plastiskā māksla» 6. klases audzēkņi (12 – 16 gadi)

- **Metodiskās izstrādnes praktiskais pielietojums:** Dizaina pamatu, Struktūras un formas tekstila stundas

- **Uzskates un citi mācību līdzekļi:** audzēkņu darbu fotoparaugi, literatūra, interneta resursi

- **Metodiskās izstrādnes aktualitāte/novitāte:** Pabeidzot pirmo mākslas izglītības etapu - Bērnu mākslas skolu, audzēkņiem ir jānokārto nopietnais eksamēns mākslā - jārada unikāls on oriģināls Noslēguma darbs par izvēlēto tēmu, paša izvēlētajā tehnikā. Metodiskā izstrādne ilustrē konkrēta Noslēguma darba tapšanas procesu no idejas līdz gala rezultātam.

Saturs:

IEVADS……...….4
1. Idejas. Meklējumi un atlase…..…….5
   1.1. "Patstāvīgo" meklējumu etaps……6
   1.2. Ideju analīze un atlase……7
1. Noslēguma darbu realizācijas process…….....…...…….....19
2. Noslēguma darbu noformēšana un prezentācija.....28

SECINĀJUMI……..…..…….……...….35

LITERATŪRAS SARAKSTS……...…..……....36

Ievads:

Darba mērķis:

Attīstīt radošo, kritisko un loģisko domāšanu, izveidojot noslēguma darbu.

Darba uzdevumi :

- meklēt idejas noslēguma darbam savā ikdienā, dabā, literatūras un interneta resursos
- vizualizēt savas idejas/ domas skiču veidā
- izanalizēt esošās idejas un izvēlēties variantu ar maksimālo radošuma, vizuālās izteiksmības, aktuālitātes potenciālu
- piemeklēt piemērotākos krāsu risinājumu, materiālu un tehnikas variantus.
- realizēt noslēguma darbu materiālā
- noformēt un prezentēt noslēguma darbu

1. Idejas. Meklējumi un atlase.

1.1. “Patstāvīgo” meklējumu etaps.

5. kursa audzēkņi, pabeidzot mācību gadu, tiek rosināti vasaras brīvlaika padomāt par savu Noslēguma darbu: kādā tehnikā vēlētos izveidot darbu, kādu tēmu atspoguļot. Uzsākot mācības 6. kursā, ārpus mācību stundām, audzēkņi patstāvīgi turpina savus radošos meklējumus.

Skiču, ideju aprakstu nodošanas laiks - līdz 1. semestra beigām.
Prasības:

- brīva tēma
- A5 - A3 formāts
- vismaz lineāra kompozīcija
- var norādīt vēlamo tehniku, skolotāju, pie kura gribētu īstenot noslēguma darbu.

Decembrī metodiskās komisijas sēdē pedagoģi izskata visas iesniegtas skices un ideju aprakstus.
Katram audzēknim tiek noteikts darba vadītājs atkārībā no audzēkņa idejām vai/ un audzēkņa stiprām un vājām pusēm un/ vai iepriekšējām norunām.

1.2. Ideju analīze un atlase

Sākot ar februāra 2. nedēļu audzēkņi uzsāk tiešo darbošanos pie Noslēguma darba izveides.

Kopā ar darba vadītāju audzēkņi izanalīzē idejas, atlāsa labāko un turpina to "izkristalizēt" vai arī uzsāk meklējumus no jauna jau diplomdarba vadītāja pavadībā.

Audzēkņi tiekās ar darba vadītāju 3 reizes nedēļā. Stundu skaitu katrā tikšanas reizē nosaka individuāli.

Katra mēneša pēdējā nedēļā notiek metodiskās komisijas sēde, kura tiek izkatīts audzēkņu paveiktais darbs konkrētā laika periodā, piemēram:

- februārī ir jātiek skaidrībā ar diplomdarba ideju/ kompozīciju, ir jāuzsāk tehniku meklējumi
- martā ir jāpieņem lēmums par noslēguma darba izpildes tehniku un jāsāk lielais darbs
- aprīlī - ir jāpaveic lielais darbs vairāk par pusi un jābūt iesāktai prezentācijai
- maijā ir jānodod pabeigtais noslēguma darbs un prezentācija.

Kā konkrētu piemēru piedāvāju apskatīt 6. kursa audzēknes Alīnas Panasjukas noslēguma darba tapšanas procesu no idejas līdz gala variantam.

Noslēguma darba sākotnēji varianti, kas tapa darba vadītājas vadībā:

- tekstilleļļes somiņas
- rotaļlietas-spilveni "Poniji"
- šalles "Dzīvnieki".

Tekstileļļu, rotaļlietu un šaļļu ieplānota izpildes tehnika - tamborēšana. Izvēlēta tehnika ir vienīgi audzēknes un iniciatīva un aizraušanās. Kā arī tieši audzēkne piedāvāja darbam izmantot plīša dzīju,

Tekstila lelles-somiņas.

Rotaļlietas-spilveni.

Tieši šis noslēguma darba variants tika apstiprināts metodiskās komisijas sēdē.

Svaiga, oriģināla ideja, ko var realizēt pat ar minimālām prasmēm tamborēšanas tehnikā, bet tajā pašā laikā ir milzīgas radošo eksperimentu iespējas.

Pārējie varianti prāsīja lielu darba pieredzi un brīvu tehnikas pārvaldi gan no audzēknes, gan no darba vādītājas. Tā kā audzēkne līdz šim strādāja vienīgi pēc gatavām shēmām, citi varianti netika akceptēti augsta sarežģītības līmeņa dēļ.

Šalles.

Pēc noslēguma darba kopējās idejas apstiprināšanas sekoja idejas precizēšanas etaps.

Tika rastas atbildes uz sekojošiem jautājumiem:

1. Kādus vēl dzīvniekus izņemot zebru izvēlēties par iedvēsmas āvotu, lai kolekcija izskatītos maksimāli daudzveidīgi, bet tajā paša laikā harmoniski un vienoti?
2. Cik daudz šalļu jāizgatavo?
3. Kādi būs šalļu izmēri?
4. Kur iegādāties dziju?
5. Kādus tamborēšanas veidus izmantot šalļu adīšanai?
6. Kādā veidā izpildīt dzīvnieka purna detaļas?

Lai tiktu skaidrībā ar šalļu kolekcijas kopskatu, tika pētīti interneta resursos izlīktie darbi par doto tēmu - šalles un citi tamborējumi dzīvnieku veidā.

Izpētes rezultāti par doto tēmu.

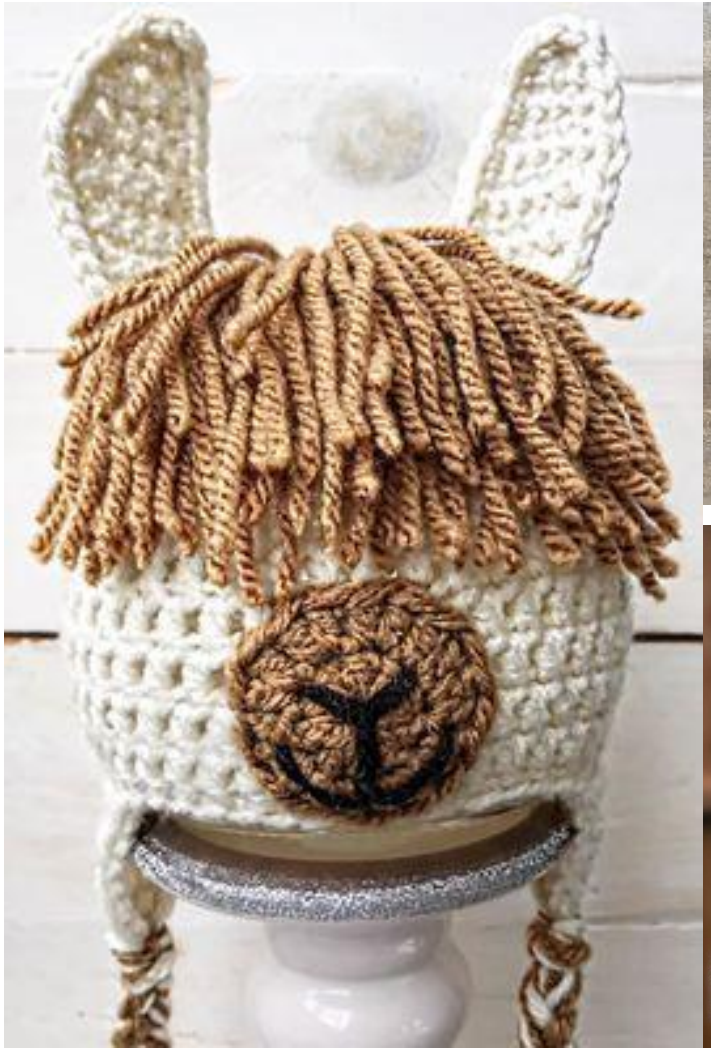

Марина Буракова

Crochet fringes
tutorial

Filles en Fleur
https://www.etsy.com/it/shop/FillesEnFleur

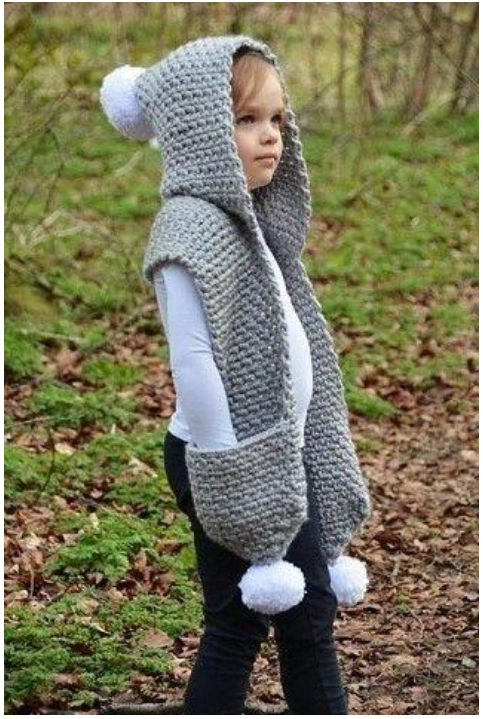

Natalie Häkelteufel

Marrietta.ru

NAZTAZIA
NAZTAZIA.COM
Free
by Naztazia

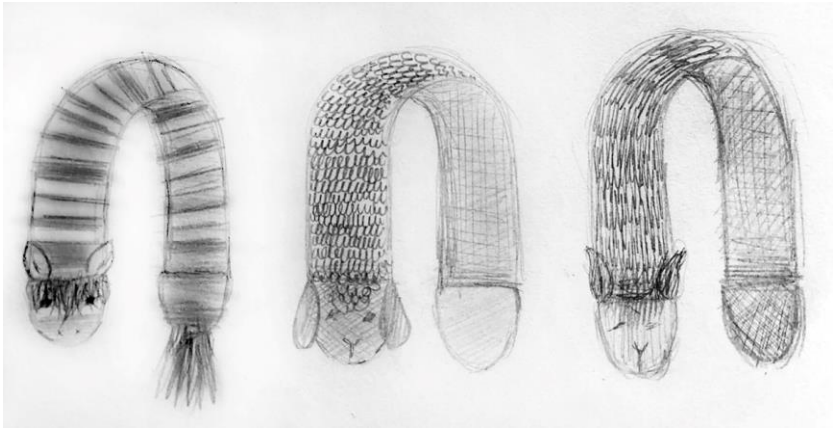
Sistēmatizējot izpētes rezultātus, tika izvēleti sekojošie dzīvnieki, kuri varētu būt izmantojami kā prototipi šalļu izgatavošanai:

- zebra
- aita
- žirafe
- kaza
- lama.

Šie dzīvnieki tika izvēlēti, tāpēc ka katram no tiem ir unikāls ārējais izskats, piemēram, zebras ir pazīstamas ar savu melnbaltu svītrainu krāsojumu, aitas ar čirtainu vilnu, lamas ar daudzveidīgu un garu kažoka matojumu.

Arī pēc interneta resursu izpētes, radās doma palielināt šalļu funkcionalitāti un aktualitāti, papildinot tās ar kabatām, jo viena no mūsdienu dzīves ritma tendencēm ir lietu daudzfunkcionalitāte.

Vēlreiz izvērtējot autores skicēšanas rezultātu mākslinieciskoizteiksmīgumu, izvērtējot audzēknes prasmju un iemāņu līmeni, darbu nodošanas termiņus, tika pieņemts lēmums izgatavot 3 šalles, par iedvesmas avotiem izmantojot zebras, aitas un lamas tēlus.

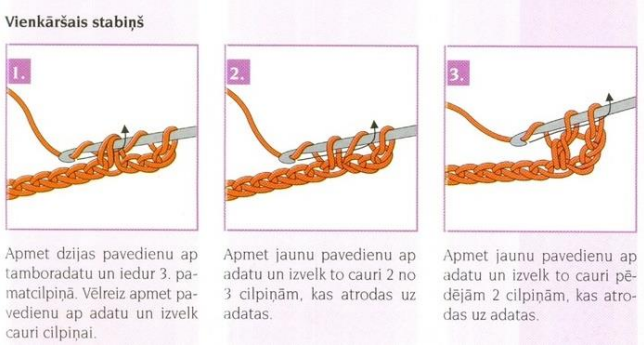
2. Noslēguma darbu realizācijas process

Kolekcijas realizācija tika uzsākta ar šalles "Zebra" izgatavošanu.

"Zebra" ir šalle ar krāsu kontrasta uzsvaru.

Šalles izveidē tika izmantota balta un melna plīša dzija, kas atbilst zebras nokrāsai. Pēdējos gados šī dzija ir sevišķi populāra bērnu sedziņu un amigurumi stila rotaļlietu radīšanai. Autore pamato savu izvēli ar izstrādājumu īpašo mīkstumu un apjomīgumu, kas ir viena no mūsdienu modes tendencēm ("over-size").

Izstrādājuma pamatā ir vienkāršais stabiņš, jo šis raksta veids ļava panākt lielāku izstrādājumu plastiku un labu darba izpildes ātrumu.

Izgatavošanas ziņā pirmā šalle bija visgrūtākā un aizņēma visvairāk laikā, jo audzēknei nebija gatavu shēmu un risinājumu, visas detaļas bija jāpārdoma un jātrisina pašai.

Eksperimentālā ceļā tika apreķināts nākāmās šalles platums un garums.

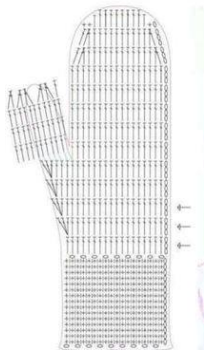
Optimālais šalles platums ir 20 - 26 cm robežās.

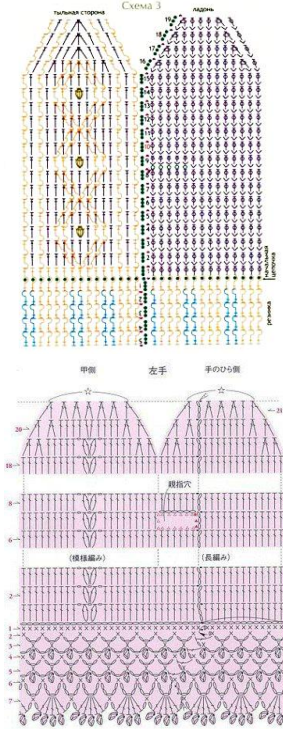
Šalles garuma aprēkināšanas formula (bez kabatām): šalles fragments no plaukstas locītavas līdz plecs locītavai + šalles cilpa ap kaklu + šalles fragments no plecs līdz plaukstai = 2 m.

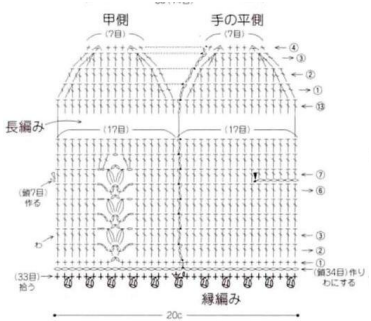
Kabatas garums = plaukstas garums + aptuveni 5 cm.

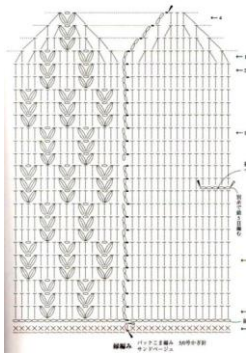
Vispirms bija mēģinājums uzsākt šalles tamborējumu no kabatas daļas. Bet sakarā ar to, ka tāda darba izpildes sēcība ļoti ietekmēja šalles grafisko risinājumu, šalles izgatavošana tika uzsākta no "ķermeņa" izveides. Vispirms tika uztamborēta viena šalles puse, tad tai klāt nāca otrā daļa, un pašās beigās šalles gali tika papildināti ar kabatām. Šalles pamatne priekšpusē tika papildinata ar gaisa cilpu pinīti šalles platumā, lai izveidotos "caurule", kuru pēc noteikta rindu skaita sāk pakāpeniski samazināt.

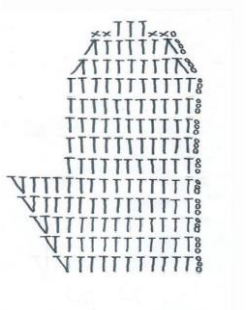
Kabatu izgatavošanas pamatā ir cimdu tamborēšanas shēmu brīva interpretācija. Vispirms tika izpētiti dažādi cimdu tamborēšananas varianti, tad sekoja daudzie mēģinājumi, kamēr audzēknei izdēvās panākt kabatas iecērēto formu - vajdzīgu noapaļojumu. Kā atzīstas pati audzekne, tas bija visgrūtakā darba daļa.

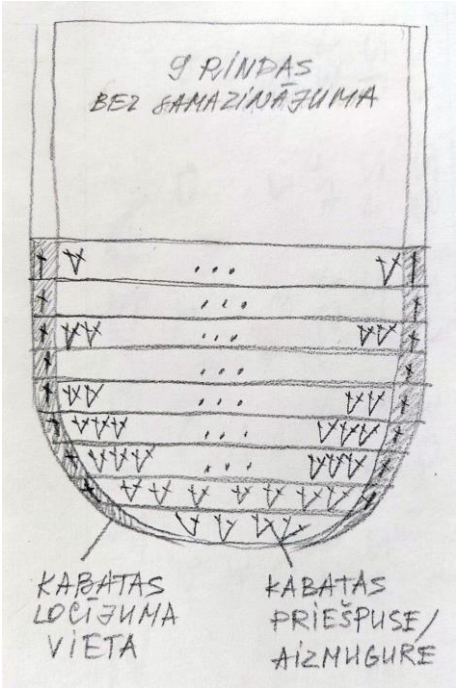

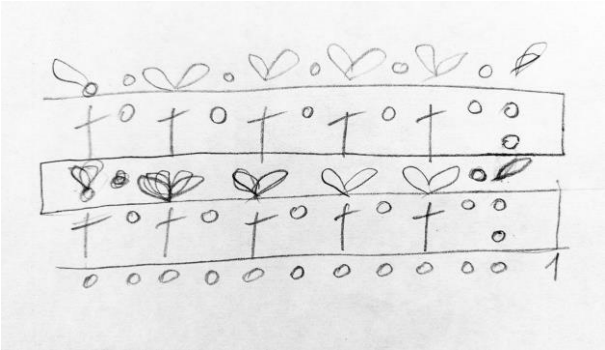
Šalle “Zebra”. Darba procesa posmi.

Šalle “Aita” ir monohromā šalle ar faktūras uzsvaru.

Šajā darbā tika izmantota gaiši pelēkas krāsas dzija, jo tā vislabāk līdzinājās aitas vilnas tonim.

Tamborēšanas tehnika ir pagarināto cilpu pašizdomāta interpretācija. Standarta shēma tika pīlnveidotā ar nolūku, pirmkārt, samazināt dzijas pateriņu un gatava izstrādājuma svaru, bet otrkārt, palielināt šalles plastiskumu.

Viena no šīs šalles novitātēm ir kabatu izpildījuma atšķirība. Viena kabata - “galva” tika izpildīta vienkāršo stabiņu tehnikā, savukārt, otrā tāpāt kā visa aitas vidusdaļa - cilpotā rakstā.

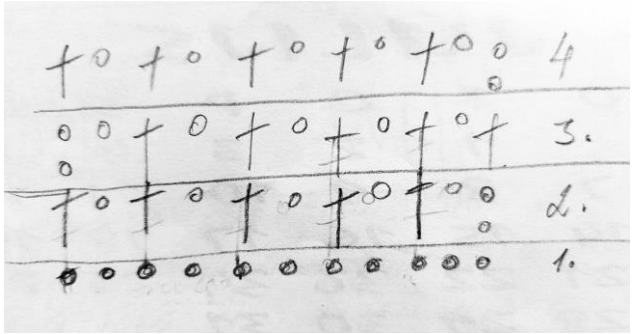

“Lama” ir šalle ar izteiksmīgu faktūru, kas apvieno sevī iepriekšējo divu šaļļu toņus un loģiski noslēdz doto kolekciju.

Šalles ipamata ir “tīkla” tehnika, kas vēlāk tika papildināts ar bārkstīm - katrā caurumā noteiktā ritmā bija iesieti dažādu krāsu diegi.

Šī šalle arī ir papildināta ar asimetriskām kabatām - gludo un faktūraino.

Bārkšaina faktūra izskatās ļoti izteiskmīgi, bet prakse rāda, ka plīša dzija nav pats piemērotākais variants šim mērķim, jo dzija ļoti irst.

Šalle ”Lama”. Darba procesa posmi.

Audzēkne strādāja pie visām šallēm paralēli, apgūstot jaunas adījuma tehnikas darba procesā.

Kad pienāca laiks detalizēt šalles - papildināt tās ar ausīm, atkal sekoja rotaļlietu ausu formu un to shēmu izpēte, ar nolūku izprast ausu veidošanas principu un piemērot to savam izstrādājumam.

Katram dzīvniekam tika izstrādāta sava ausu adīšanas shēma, kas vislabāk derēja tam pēc formas un proporcijām.

Arī tika izpētīti acu un deguna risinājuml. Audzēkne izmēģināja dažādus aplikācijas variantus: pogas, auduma gabaliņus, tamborējumus, bet visharmoniskāk un stilīgāk izskatījās minimālistisks izšuvums ar plīša diegiem mūsdienu Austrumu mākslas stilistikā.

3. Noslēguma darba noformējums un prezentācija

Bez Noslēguma darba prakstiskās daļas Bērnu mākslas skolas audzēkņiem arī ir jānodod Noslēguma darba teorētiskā daļa PowerPoint prezentācijas veidā un videoprezentācija.

Savās prezentācijās audzēkņi mācās izstāstīt par darba mērķi un uzdevumiem, par darba ideju un iedvesmas avotiem, mācās dokumentēt un ilustrēt darba gaitu un darba rezultātu, apstrādāt fotogrāfijas, dalīties ar darba procesā iegūtām atziņām.

Prezentācijas obligātais saturs (secību var mainīt):

1.Nosaukums, autors, vadītājs, darba kopskats;

2. Apraksts: ideja (par ko?), mērķis (priekš kam?), secinājumi (kā sanāca?) - var būt vienā vai atsevišķos slaidos;

3.Darba gaita, piemēram, nosaukt svarīgākos etapus, izpildes tehniku + 1 procesa bilde;

4.Darba vadītāja vērtējums / komentārs; komisijas vērtējums / komentārs

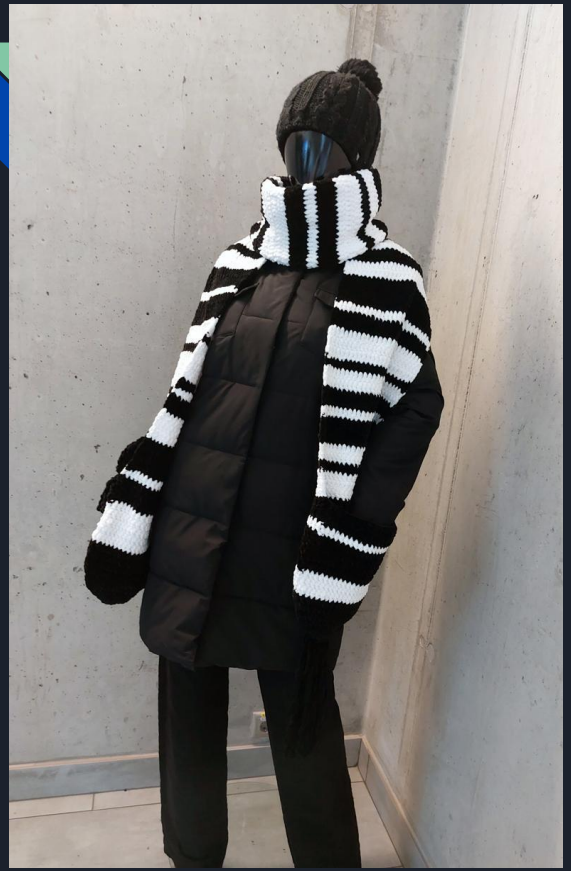
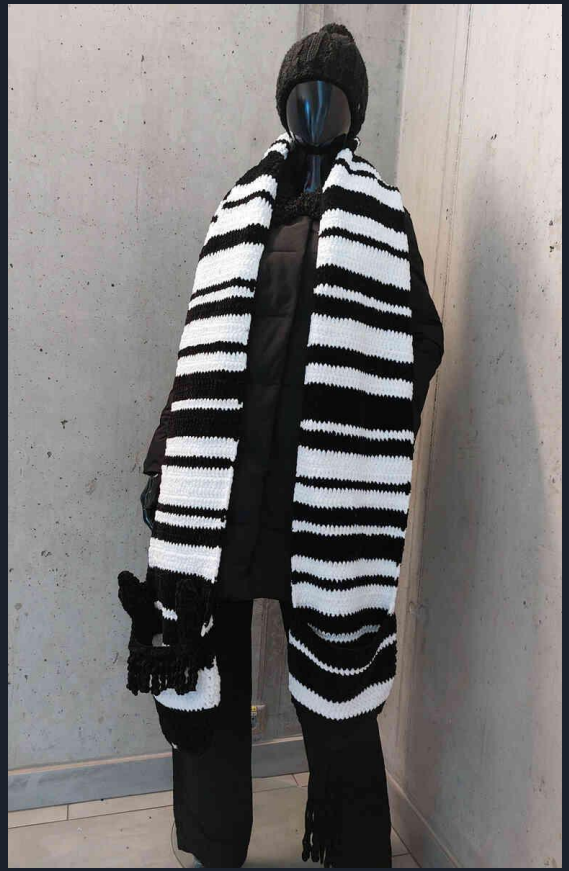
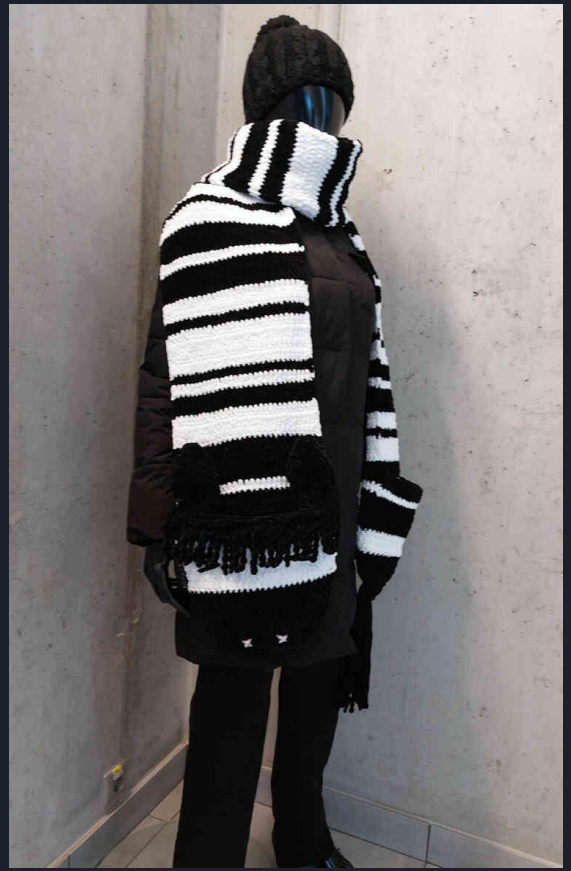
5.Rakursi, detaļas (nav obligāts).

Prezentācijai jābūt .ppt vai .pptx failam - ar rediģēšanas iespēju.

Video prezentācija

1. Garums līdz 2 min.;
2. Formāts .mp4 fails;
3. Stāstījums brīvā formā

Alina sava darba prezentācijai organizēja veselu fotosessiju ar šallēm un manekenu - piemeklēja vienkrāsainu ziemas apģērbu un lokāciju fotosessijai, pārdomāja un atlasīja veiksmīgākus rakursus. Diemžēl laika trūkuma dēļ netika reālizēta ideja par video filmēšanu ar dzīvās modeles dalību.

Alinas Panasjukas prezentācijas fragments.

Alinas Panasjukas prezentācijas fragments.

Alinas Panasjukas prezentācijas fragments.

Darba ideja:

Tā kā man no pašas bērnības patīka visādi rokdarbi, es padomāju, ka tā ir laba doma uztamborēt kaut ko neparastu, spilgtu un uzmanību piesaistošu. Pēc dažu variantu apspriešanas ar skolotāju, nonācu pie idejas izgatavot animalistisko šaļļu kolekciju.

Es gribēju radīt vizuāli izteiksmīgas, stilīgas un oriģinālas šalles, tāpēc savā kolekcijā ar dzijas palīdzību mēģināju panākt zebras ādas rakstu, aitu cirtas un lamu kažoku.

Izstrādājot šaļļu dizainu, nolēmu, ka uztamborēt tradicionālas pēc formas šalles, pat atveidojot konkrētus dzīvniekus, ir diezgan vienkārši un neinteresanti. Rezultātā es izdomāju paplašināt šaļļu funkcionālitāti un papildināt galus ar kabatām, lai šaļļu valkātāji izjustu maksimālu komfortu un siltumu ne tikai kaklas zonā, bet arī rokām, un viņiem nevajadzētu domāt par cimdiem, kuri visu laiku pazūd.

Alinas Panasjukas prezentācijas fragments.

Noslēguma darbu aizstāvēšanas dienā audzēkņi mācās pārvarēt savu uztraukumu un prezentēt paveikto darbu liela cilvēku skaita priekšā, mācās atbildēt uz jautājumiem par savu darbu.

Šaļļu kolekcija “Dzīvnieki”. Noslēguma darbu izstāde 2022./ 23. māc.g.

Secinājumi:

- Uzdevums attīstīja audzēknes tamborēšanas prasmes.
- Vizuālā materiāla izpētes procesā, audzēkne iemācījās radīt izteiksmīgas un spilgtas stilizācijas, uzsvērot būtiskāko un atmetot lieko.
- Pētot un analizējot tamborēšanas shēmas, audzēkne izprata gatavu shēmu izmantošanas iespējas jaunu izstrādājumu izgatavošanā.
- Līdzīgu darbu izpilde prasa iepriekšējo pieredzi un prāsmi izvēlētajā tehnikā, jo no tā ir atkarīga gatavu izstrādājumu kvalitāte.
- Rokdarbu tehnikas un tajā skaitā tamborēšana prasa milzīgu pacietību darba izpildes procesā. Šajā tehnikā nav iespējams paslēpt kļūdas, ja kaut kas nesanāk, viss jāārda nost un jāsāk no paša sākuma.
- Audzēkne pati izrādīja interesi par rokdarbu tēmu, pati piedāvāja ideju par šallēm dzīvnieku veidā, kā arī pati izvēlējās plīša dzīju šalļu kolekcijas izgatavošanai un strādāja ar lielu aizrautību.
- Audzēkne guva pieredzi darba procesa dokumentāšanā un darba rezultātu prezentēšanā.

Literatūras saraksts:

- Grasmane M. Mājturība. Tamborēšana un adīšana 5. - 9. klasei. - Rīga: Zvaigzne.
- Krankaliene N., Šomkiene L., Mihailenko N. Mūsdienīgi rokdarbi. Enciklopēdija - Rīga: Zvaigzne ABC, 2013. ISBN 978-9934-0-3432-9.
- Krauze A. Tamborējumi. - Rīga: Latvijas enciklopēdija, 1992. ISBM 5-89960-024-1.
- https://www.pinterest.com/pin/385691155602238728/
- https://www.pinterest.com/pin/385691155602081113/
- https://www.pinterest.com/pin/385691155601760114/
- https://www.pinterest.com/pin/385691155601760132/